

Číslo: 16790/868/2018-EGy

MESTO TORNAĽA

**Pre zasadnutie
Mestského zastupiteľstva
v Tornaľi dňa 20.12.2018**

K bodu rokovania číslo: 11

Názov materiálu:

**Stanovisko hlavnej kontrolórky mesta Tornaľa k návrhu rozpočtu mesta
Tornaľa na roky 2019 – 2021**

Predkladá: Ing. Erika Györfiová, hlavná kontrolórka mesta

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Tornaľi

Berie na vedomie

Stanovisko hlavnej kontrolórky mesta Tornaľa k návrhu rozpočtu mesta Tornaľa na roky
2019 - 2021

Odborné stanovisko podľa § 18f ods.1 písm. c) zákona č 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
v znení neskorších predpisov

MESTO TORNAĽA - HLAVNÁ KONTROLÓRKA MESTA TORNAĽA

S T A N O V I S K O

hlavnej kontrolórky mesta Tornaľa k návrhu rozpočtu mesta Tornaľa na roky 2019 – 2021

V zmysle § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu mesta na roky 2019 – 2021.

Stanovisko bolo spracované na základe predloženého návrhu rozpočtu na roky 2019 – 2021, ktorý bol vypracovaný v súlade s §9 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách miestnej a územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Pre rok 2019 sa v zmysle predpisov vypracoval programový rozpočet, ktorý je založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a rozloženie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov.

Návrh rozpočtu na rok 2019 vrátane finančných operácií bol zostavený ako vyrovnaný a zároveň napĺňa aj ostatné zákonom stanovené podmienky v súlade s § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Príprava rozpočtu plne rešpektuje povinnosť ustanovenú v §9 o viacročnom rozpočte a prechodné ustanovenie uvedené v § 21 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa viacročný rozpočet obce alebo vyššieho územného celku na nasledujúce rozpočtové roky zostavuje od roku 2006, počnúc rokom 2007.

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA STANOVISKA

Pri spracovaní stanoviska som vychádzala z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu mesta na roky 2019 – 2021 z dvoch hľadísk:

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

Súlad so všeobecne záväznými predpismi

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi:

- zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- zákon č.582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z.n.p.
- zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- zákon č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z.n.p.
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- nariadenie vlády č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy

Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami Mesta Tornaľa

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami mesta:

- VZN č.9/2017 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
- VZN č. 10/2016 o prenájme nebytových priestorov na území mesta Tornaľa vo vlastníctve Mesta Tornaľa
- VZN č. 12/2015 o určení sadzieb za prenájom pozemkov na území mesta vo vlastníctve mesta Tornaľa
- VZN č. 2/2012 o štipendijnom fonde mesta Tornaľa
- VZN č. 6/2015 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Tornaľa
- VZN č.10/2011 o podmienkach poskytovania fin.prostriedkov na zabezpečenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately
- VZN č. 9/2015 o zápise detí do 1. ročníka základnej školy a určení výšky príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a v školských zariadeniach, ktorých zriaďovateľom je mesto Tornaľa
- VZN č. 2/2016 o poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi a mimoriadnej dávky sociálnej pomoci občanom mesta Tornaľa
- 9/2016 o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku škôl a školských zariadení zriadených na území mesta Tornaľa

Súlad s internými predpismi mesta

- Zásady rozpočtového hospodárenia mesta Tornaľa s účinnosťou od 1.1.2018
- Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Tornaľa a s majetkom štátu, ktorým mesto užíva s účinnosťou od 06.10.2018

1.3 Dodržanie informačnej povinnosti zo strany Mesta Tornaľa

Návrh rozpočtu bol zverejnený na úradnej tabuli mesta dňa 03.12.2018 v zákonom stanovenej lehote (najmenej 15 dní pred jeho schválením) v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb.o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

(Pozn.. Podľa Č. 9 Zverejňovanie údajov zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti subjekty verejnej správy sú povinné zverejňovať údaje o rozpočte podľa odseku 1 do 30 dní po schválení ich rozpočtu a do 60 dní po skončení rozpočtového roka)

2. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

- návrh rozpočtu bol spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení neskorších opatrení, ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy (zverejneným vo Finančnom spravodajcovi č. 14/2004 v znení neskorších opatrení),
- návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s Príručkou na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2019 až 2021 č.MF/010302/2018-411 (Finančný spravodajca Príspevok č. 11 zverejnený dňa 20.04.2018),
- funkčná klasifikácia sa použije v zmysle Vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 257/2014 Z.z.. ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (SK COGOG), účinnosť od 01.01.2015.

B: VÝCHODISKÁ TVORBY ROZPOČTU

Návrh rozpočtu vychádza zo schválených východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2019 až 2021, z vyššie menovaných predpisov pre spracovanie rozpočtov samospráv. Východiskovými podkladmi pre tvorbu rozpočtu mesta na roky 2019-2021 bolo zohľadnenie odhadu výnosu podielových daní, platných zmluvných vzťahov, platných VZN, interných aktov, zohľadnenie zvýšenia platových taríf a stupníc, platnej organizačnej štruktúry MsÚ, štruktúry mesta, odhadu skutočného plnenia rozpočtu za rok 2018 resp. samotného vývoja hospodárenia mesta v roku 2018.

C. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa § 9 ods.1 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2019,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2020,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2021.

Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z.z. v z.n.p. súčasťou návrhu viacročného rozpočtu sú aj údaje podľa osobitného predpisu (zákon č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti, kde podľa Čl. 9 ods. 1 subjekty verejnej správy sú povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky).

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky mesta, v ktorom sú v rámci pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov mesta najmenej na 3 rozpočtové roky.

Viacročný rozpočet na roky 2019 – 2021 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok.

V súlade s Príručkou na zostavenie návrhu rozpočtu na roky 2019 až 2021 č. MF/010302/2018-411, **záväzným rozpočtom je rozpočet na príslušný rozpočtový rok, teda na rok 2019**, pričom rozpočet na nasledujúce dva rozpočtové roky, t.j. na roky 2020 a 2021, je orientačný a bude sa upresňovať v ďalšom rozpočtovom roku.

Príjmy a výdavky rozpočtov **na roky 2020-2021** v zmysle § 9 ods.4 zákona č. 583/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov **teda nie sú záväzné**.

Navrhovaný viacročný rozpočet na roky 2019-2021 sa v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vnútorne člení na:

- a) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie

Vo viacročnom rozpočte na roky 2019 – 2021 sú vyjadrené finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu v rámci financovania prenesených kompetencií štátu, finančné vzťahy k štátnym fondom a fondom EÚ, k zriadeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom

a právnickým osobám, ktorým sa poskytujú prostriedky z rozpočtu, ako aj k rozpočtom iných obcí a k rozpočtu vyššieho územného celku.

Súčasťou viacročného rozpočtu sú podľa § 9 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z.z. aj údaje podľa osobitného predpisu (Čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti), čo je v zhode s § 4 ods. 6 zákona č.523/2004 Z.z..

V súlade s § 4 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov súčasťou rozpočtu je aj schválený rozpočet verejnej správy na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu verejnej správy za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

D. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Na schválenie mestskému zastupiteľstvu je predložený návrh rozpočtu mesta **na rok 2019** formou viacročného rozpočtu na roky 2019 až 2021 a návrh viacročného programového rozpočtu mesta na roky 2019 – 2021, ktorý obsahuje východiská tvorby rozpočtu, predpokladaný vývoj príjmovej a výdavkovej časti bežného a kapitálového rozpočtu, finančných operácií, v predložených kvantitatívnych ukazovateľoch podľa programovej štruktúry rozpočtu. Obsahuje jednotlivé programy a podprogramy s ich príslušnými zámermi a cieľmi.

Návrh celkového rozpočtu mesta vrátane finančných operácií na rok 2019 sa predkladá ako vyrovnaný, na rok 2020 a 2021 ako prebytkový.

V nasledujúcich tabuľkách je uvedená sumarizácia návrhu rozpočtu na roky 2019-2021:

Rozpočet celkom

€

Rozpočtové roky	2019	2020	2021
Príjmy celkom	9 390 000	8 477 400	9 061 250
Výdavky celkom	9 390 000	8 472 765	9 053 700
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	0	4 635	7 550

Bežný rozpočet

€

Rozpočtové roky	2019	2020	2021
Príjmy celkom	7 857 685	8 420 300	9 039 150
Výdavky celkom	7 421 499	7 998 765	8 569 700
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	436 186	421 535	469 450

Kapitálový rozpočet

€

Rozpočtové roky	2019	2020	2021
Príjmy celkom	784 315	22 100	22 100
Výdavky celkom	1 756 501	262 000	307 000
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	- 972 186	- 239 900	-284 900

Stanovisko hlavnej kontrolórky mesta Tornaľa k návrhu rozpočtu mesta Tornaľa na
roky 2019 – 2021

Finančné operácie			€
Rozpočtové roky	2019	2020	2021
Príjmy celkom	748 000	35 000	0
Výdavky celkom	212 000	212 000	177 000
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	536 000	- 177 000	-177 000

Návrh - rozpočet 2019	Príjmy	Výdavky	HV +/-
Bežný rozpočet	7 857 685	7 421 499	436 186
Kapitálový rozpočet	784 315	1 756 501	- 972 186
Rozpočet bez FO	8 642 000	9 178 000	- 536 000
Finančné operácie	748 000	212 000	536 000
Rozpočet s FO	9 390 000	9 390 000	0
Návrh - rozpočet 2020	Príjmy	Výdavky	HV +/-
Bežný rozpočet	8 420 300	7 998 765	421 535
Kapitálový rozpočet	22 100	262 000	- 239 900
Rozpočet bez FO	8 442 400	8 260 765	181 635
Finančné operácie	35 000	212 000	- 177 000
Rozpočet s FO	8 477 400	8 472 765	4 635
Návrh - rozpočet 2021	Príjmy	Výdavky	HV +/-
Bežný rozpočet	9 039 150	8 569 700	469 450
Kapitálový rozpočet	22 100	307 000	- 284 900
Rozpočet bez FO	9 061 250	8 876 700	184 550
Finančné operácie	0	177 000	-177 000
Rozpočet s FO	9 061 250	9 053 700	7 550

Návrh rozpočtu mesta na rok 2019 vrátane finančných operácií je zostavený ako vyrovnaný, bez finančných operácií ako schodkový, z toho bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový, kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový. Finančné operácie sú rozpočtované ako prebytkové. Prebytok bežného rozpočtu a výsledku finančných operácií kryje schodok kapitálového rozpočtu.

Príjmová časť

1. Vývoj príjmovej časti rozpočtu za roky 2012 – 2021 (upravený rozpočet)

€

Rok	Rozpočet príjmov celkom	Skutočnosť plnenia príjmov celkom	% plnenia
2012	7 060 578	6 251 702	88,54
2013	12 152 306	6 156 797	50,66
2014	6 597 371	6 262 698	94,93
2015	7 558 449	7 252 777	95,96
2016	8 780 154	8 499 299	96,80
2017	8 784 317	8 639 360	98,35
2018	8 013 774	(odhad) 8 160 273	
2019	9 390 000		
2020	8 477 400		
2021	9 061 250		

Z prehľadu rozpočtovaných príjmov vrátane príjmových finančných operácií je zrejmé, že výška skutočných celkových príjmov v roku 2018 (odhadovaných) je nižšia približne o 479 tis. € oproti skutočnosti v roku 2017 (pri porovnaní rokov 2016 a 2017 to bol nárast o 140 tis. €).

Na rok 2019 je však rozpočtovaná **výška celkových príjmov vyššia až o 1 338 tis. €** oproti odhadovanej skutočnosti v roku 2018, čo predstavuje mimoriadne veľký nárast.

1.1. Vývoj bežných príjmov za roky 2012 – 2021

€

Rok	Rozpočet príjmov celkom	Skutočnosť plnenia príjmov celkom	% plnenia
2012	5 034 824	4 833 626	96,00
2013	5 393 004	5 257 975	97,50
2014	5 652 185	5 454 013	96,49
2015	6 339 576	6 321 857	99,72
2016	6 515 803	6 473 335	99,35
2017	6 614 259	6 751 478	102,07
2018	7 366 574	(odhad) 7 289 342	
2019	7 857 685		
2020	8 420 300		
2021	9 039 150		

Čo sa týka bežných príjmov, **na rok 2019 je výška prognózovaných príjmov vyššia o približne 568 tis. eur oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018**, čo je v mojom ponímaní a na naše pomery veľmi slušný nárast. Musím upozorniť aj na ten aspekt, že prognózu na rok 2019 už neovplyvňuje zmena metodiky, tak ako to bolo v roku 2018. Zároveň je veľmi dôležitý naďalej zotrvávajúci pozitívny trend nárastu bežných príjmov aj pri prognóze na roky 2020 a 2021, čo je z môjho pohľadu veľmi dôležité. Z rozpočtu je teda zrejmé, že pri prognóze na roky 2019 a 2021 je postupnosť zvyšovania bežných príjmov naďalej zachovaná. Odhadovaný nárast bežných príjmov v roku 2018 o cca **538 tis. eur** oproti

skutočnosti roku 2017 je **potvrdením pozitívneho trendu**. Prognózovaný nárast bežných príjmov v roku 2019 je znakom opatrnosti, aj reálnosti a je v intenciách približného predpokladaného vývoja.

Napriek tomu, že možnosti samotnej samosprávy, čo sa týka zvyšovania bežných príjmov, sú už veľmi obmedzené, je naďalej optimistické, že sa uvažuje s nárastom bežných príjmov v roku 2020 aj v roku 2021. Tak ako aj v predchádzajúcich obdobiach je dôležité pracovať aj s otázkou budúcnosti, či je táto výška dostatočná na zabezpečenie primeraného rozvoja pri každoročnom náraste bežných výdavkov. Z môjho pohľadu znova pripomínam, že očakávam z dlhodobého hľadiska určite fázu, keď bude nevyhnutné uvažovať o racionalizačných opatreniach v určitých oblastiach.

Podľa môjho názoru je tento rozpočet bežných príjmov reálny, sleduje potvrdený vývoj, vychádza z našich aktuálnych možností, rešpektuje overené a zaužívané zásady a postupy. Z môjho pohľadu zásada opatrnosti a obozretnosti, ktorá je zrejماً z rozpočtu bežných príjmov, je aj naďalej veľmi opodstatnená hlavne vo väzbe na prípadné riziko neplnenia príjmov prognózovaných v rozpočte na rok 2019. Samozrejme, že s miernym rizikom je nevyhnutné vždy uvažovať hlavne z pohľadu naplnenia bežných príjmov.

1.1.1 Vývoj daňových príjmov za roky 2012-2021

€

Rok	Rozpočet daň. príjmov	Skutočnosť plnenia daň.príjmov	% plnenia
2012	2 146 621	2 023 826	94,28
2013	2 123 811	2 105 135	99,12
2014	2 217 628	2 223 710	100,27
2015	2 430 034	2 498 151	102,80
2016	2 743 824	2 851 045	103,91
2017	2 926 075	3 082 044	105,33
2018	3 206 500	(odhad) 3 321 972	
2019	3 500 000		
2020	3 870 000		
2021	4 290 000		

Prehľad vývoja podielových daní:

€

Rok	Rozpočet podiel.daní	Skutočnosť plnenia podiel.daní	% plnenia
2012	1 759 880	1 669 668	94,87
2013	1 757 599	1 717 224	97,70
2014	1 805 568	1 810 832	100,29
2015	1 977 974	1 988 202	100,51
2016	2 188 824	2 275 290	103,95
2017	2 370 000	2 472 704	104,33
2018	2 600 000	(odhad) 2 729 000	
2019	3 000 000		
2020	3 380 000		
2020	3 800 000		

V celoslovenskom meradle je zrejмый trend nárastu výšky podielových daní. V našom meste v porovnaní s inými mestami, v ktorých dochádza k nárastu počtu obyvateľov, je tento trend menej výrazný resp. minimálny, nakoľko u nás ho nepriaznivo ovplyvňuje **klesajúci trend počtu obyvateľov mesta**. Musím však uviesť aj ten fakt, že v posledných rokoch sa mnohé mestá a obce boria s problémom klesajúceho počtu obyvateľov a je zrejmé, že aj počet týchto obcí a miest narastá.

Pre porovnanie uvádzam nasledujúce údaje:

Vývoj počtu obyvateľov

k 31.12. roku	Počet obyvateľov	Pokles oproti predchádzajúcemu roku
2010	7726	86
2011	7620	106
2012	7441	179
2013	7394	41
2014	7329	65
2015	7282	47
2016	7245	37
2017	7205	40
2018 k 31.10.2018	7139	

Pozn. počet obyvateľov k 31.12.2009: 7 812

Už tradične pri stanovisku k návrhu rozpočtu konštatujem zníženie počtu obyvateľov oproti predchádzajúcemu obdobiu a žiaľ, ani tento rok nie je výnimkou. Pokles obyvateľov naďalej pretrváva, otázkou je, dokedy bude tento pokles pokračovať a kde je hranica. Dá sa predpokladať, že už v aktuálnom volebnom období poklesne počet obyvateľov pod 7 tisíc. Pritom však počet obyvateľov má priamy a jednoznačný vplyv na výšku podielových daní, ktoré mesto dostáva mesačne zo štátneho rozpočtu. Z uvedeného dôvodu nie je preto ani tak finančne citel'ný v našom meste celoslovenský pozitívny trend nárastu podielových daní, čo je priamoúmerne zapríčinené neustálym úbytkom obyvateľstva. Mesto však musí vykonávať a zabezpečovať mnohé služby zo zákona v rovnakom objeme tak, ako keby nedochádzalo k úbytku obyvateľov (napr. osvetlenie). Zo štátneho rozpočtu sa k nám však dostáva z titulu znížovania počtu obyvateľov relatívne nižšia výška podielových daní.

Faktom aj naďalej zostáva, že v meste nie je skutočne citel'ný a evidentný prospech z pozitívneho trendu zvyšovania podielových daní z dôvodu lepšieho výberu dane z príjmov fyzických osôb zo strany štátu, a to práve z dôvodu neustáleho poklesu počtu obyvateľov v našom meste. A vedomie, že tejto realite v poslednom období okrem nás čelia aj mnohé iné obce a mestá, nám nepomôže.

Čo sa týka samotného trendu znížovania počtu obyvateľov, je znepokojujúci, nakoľko pokles počtu obyvateľov o 673 od roku 2009 (o 8,61%) k tomu dáva aj dôvod. Ako som uviedla aj pred rokom, **osobne nevidím v dohľadnej dobe reálne zvýšenie počtu obyvateľov, preto už aj nižšie percento znížovania počtu obyvateľov by som považovala za určité pozitívum.** Naďalej zdôrazňujem, že vo výhľadových a koncepčných materiáloch mesta je nevyhnutné v strednodobom horizonte uvažovať práve v súvislosti s podielovými daňami s ťažkosťami pri zostavovaní príjmovej časti rozpočtu.

Prehľad vývoja príjmov z dane z nehnuteľností

€

Rok	Rozpočet dane z nehnuteľ.	Skutočnosť plnenia dane z nehnuteľ.	% plnenia
2012	165 000	154 410	93,58
2013	201 412	196 618	97,62
2014	220 000	238 106	108,23
2015	220 000	241 945	109,98
2016	253 000	255 226	100,88
2017	253 000	266 395	105,29
2018	270 000	(odhad) 256 000	
2019	270 000		
2020	270 000		
2021	270 000		

Nárast dane z nehnuteľnosti do roku 2017 je z prehľadu evidentný, zlom už však nastal v prebiehajúcom roku 2018. Je potrebné upriamiť pozornosť na tú skutočnosť, že v súčasnosti sadzba dane z nehnuteľností nebola zvyšovaná a len samotným výberom nie je možné donekonečna očakávať zvýšenie príjmov v tejto položke rozpočtu. A musíme si uvedomiť aj ten fakt, že zásahom do právneho prostredia v súvislosti s exekúciami resp. zmenou legislatívy, došlo v našom prípade k značnému zníženiu výšky týchto príjmov. Odhadovaná výška tejto dane na rok 2018 je vo výške 256 tis. €, napriek tomu prognózovaná výška dane z nehnuteľnosti na rok 2019 je vyššia oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018 o 14 tis. €, čo považujem za pozoruhodné. Doplnkovým zdrojom príjmov môžu byť ešte nedoplatky na tejto dani, ktoré k 31.10.2018 predstavujú sumu 57 tis. € (k rovnakému obdobiu roku 2017 to bolo 52 tis. €), čo môže predstavovať určitú rezervu príjmov rozpočtu. Je zrejmé, že došlo k určitému negatívnemu javu v oblasti vymáhania nedoplatkov, ale prejavuje sa tu okrem iného aj legislatívna zmena.

Prehľad vývoja príjmov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad

€

Rok	Rozpočet komun.odpad	Skutočnosť plnenia komun.odpad	% plnenia
2012	172 000	164 900	95,87
2013	140 000	165 031	117,88
2014	165 000	149 515	90,62
2015	155 000	164 062	105,85
2016	160 000	165 555	103,47
2017	160 000	165 300	103,31
2018	165 000	(odhad) 145 000	
2019	160 000		
2020	160 000		
2021	160 000		

Stanovisko hlavnej kontrolórky mesta Tornaľa k návrhu rozpočtu mesta Tornaľa na roky 2019 – 2021

Z prehľadu zostavenia rozpočtu poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad na roky 2019-2021 je zrejmé, že výška poplatku sa rozpočtuje na rok 2019 vo výške nižšej o cca 15 tis. € oproti odhadovanej skutočnosti za rok 2018. V roku 2018 bol pritom zrejmy pokles tohto poplatku oproti roku 2017 o cca 20 tis. €. Vývoj od roku 2012 do roku 2017 ukazoval na určitú stagnáciu resp. dosiahnutie určitého stropu vo výbere týchto poplatkoch, ktorá oscilovala okolo sumy 165 tis. €. Teraz však v roku 2018 došlo k prudkému prepadu, čo má taktiež rôzne príčiny. Ukazuje sa aj to, že bez úpravy sadzby tohto poplatku pri klesajúcom počte obyvateľov, už nie je možné očakávať vyšší príjem. Čo sa týka nedoplatkov na týchto poplatkoch, tak tieto k 31.10.2018 predstavujú sumu **217 tis. €** (za rovnaké obdobie r.2017 to bolo 212 tis. €), čo je zvýšenie o 5 tis. €. Musím podotknúť, že tieto poplatky sa aj z objektívnych príčin radili vždy medzi najproblematickejšie.

Musím tu spomenúť aj fakt, že v roku 2018 je evidentná aj horšia disciplína poplatníkov v platení, ďalej je to pokles počtu osôb zaradených do režimu tzv. osobitných príjemcov (približne zo 150 v roku 2017 na približne 50 v roku 2018), čo však nevie mesto ovplyvniť a aj znížený príjem vymožený v rámci exekučného konania.

Tieto poplatky sú problematické aj z toho dôvodu, že medzi počtom obyvateľov a vyrubenými poplatkami za komunálny odpad je priamo úmerný vzťah, stagnácia príjmu z tohto poplatku je logickým vyústením znižovania počtu obyvateľov (počet obyvateľov k 31.12.2009 bol 7812, počet obyvateľov k 31.10.2018 bol už len 7139, pokles o 673). Vyjadrenie názoru, že zvýšenie výberu tohto poplatku nevidím reálne, je práve potvrdené. Dokonca pri týchto poplatkoch došlo k prudkému prepadu. **Pri týchto poplatkoch zvýšenie výberu nevidím vôbec reálne a preto nie je možné pri nich uvažovať o žiadnej rozpočtovej rezerve.** Pritom však z pohľadu participácie na príjmoch rozpočtu ide o nosné príjmy bežného rozpočtu.

V rámci daňových príjmov príjem z poplatku za uloženie odpadu v rozpočtovanej výške 40 tis. € na rok 2019 oproti odhadovanej skutočnosti za rok 2018 vo výške 160 tis. € predstavuje veľmi veľký výpadok v rozpočte mesta. Zmenu legislatívy v tejto oblasti považujem za veľký zásah zo strany štátu do rozpočtu obcí, na území ktorých sú zriadené skládky komunálneho odpadu. Bol to zdroj príjmu, ktorý bol v našom prípade pevnou a predvídateľnou zložkou príjmovej časti rozpočtu. Strata tohto príjmu sa prejavuje aj v prognóze rozpočtu na roky 2020 a 2021 a ide o sumu, ktorá má značný dopad na rozpočet mesta.

Poplatok za uloženie odpadu

Rok	Rozpočet	Skutočnosť	% plnenia
2015	53 000	76 448	144,24
2016	100 000	115 234	115,23
2017	120 000	149 906	124,92
2018	150 000	(odhad) 160 000	
2019	40 000		
2020	30 000		
2020	30 000		

1.1.2 Vývoj nedaňových príjmov

€

Rok	Rozpočet nedaň.príjmov	Skutočnosť plnenia nedaň.príjmov	% plnenia
2012	384 535	394 002	102,46
2013	487 680	492 269	100,94
2014	480 060	427 962	89,15
2015	695 056	690 702	99,37
2016	485 100	491 790	101,38
2017	544 094	558 979	102,74
2018	857 814	(odhad) 785 777	
2019	871 800		
2020	859 750		
2021	864 900		

Pozn. okrem poplatku za komunálne odpady

Čo sa týka nedaňových príjmov odhad skutočnosti na rok 2018 je v porovnaní so schváleným rozpočtom nižší o 72 tis. €, v porovnaní so skutočnosťou za rok 2017 je však odhad za rok 2018 vyšší až o necelých 227 tis. €! Z návrhu rozpočtu na rok 2019 je už napohľad zrejmý ďalší nárast týchto príjmov o cca 86 tis. € oproti odhadovanej skutočnosti za rok 2018. Tu je však nevyhnutné hneď uviesť, že sa jedná o zmenu metodiky rozpočtovania. Od 1.1.2018 už musia organizácie, ktorých sme zriaďovateľom, rozpočtovať aj doteraz nerozpočtované prostriedky. Za rok 2017 ešte podľa metodiky vykazovali rozpočtované aj nerozpočtované prostriedky. Tento fakt sa odrazil na veľkom náraste rozpočtovaných nedaňových príjmoch v roku 2018 (tieto prostriedky sa samozrejme mimo okruhu rozpočtovníctva započítavali do celkových príjmov).

Vyšší nárast v rozpočte na rok 2019 sa predpokladá v zložke príjmov – vlastné príjmy rozpočtových organizácií a to cca o 79 tis. oproti odhadovanej skutočnosti v roku 2018. Ostatné zložky tejto ekonomickej klasifikácie zostávajú na približne rovnakej úrovni. Pri odvodoch z hazardných hier a iných podobných hier sa v roku 2019 očakáva nárast o cca 8 tis. €, ale v rokoch 2020 a 2021 sa naopak očakáva ich zníženie (predpokladaný vplyv novej legislatívy).

Čo sa týka nájomného za byty vrátane refundácie nákladov odhad na rok 2018 je vo výške 69 836 € (skutočnosť za rok 2017 bola 75 285 €), prognóza na rok 2019 je vo výške 65 500 €. Je zrejmé, že sa neočakáva vyšší výber nájomného týkajúci sa hlavne starších pohľadávok, pritom však pohľadávky z nájmu za byty predstavujú k 31.10.2018 sumu 75 658 € (pre porovnanie k rovnakému dátumu v roku 2017 to bolo 83 046,57 €).

Výška rozpočtovaných príjmov z prenajatých bytov na rok 2019 sa navrhuje vo výške 32 tis. € (odhad skutočnosti za rok 2018 je 36 tis. €) a výška príjmov z prenájmu nebytových priestorov na rok 2019 sa odhaduje na rovnakej úrovni, ako je odhadovaná skutočnosť v roku 2018 (54 tis.).

Stanovisko hlavnej kontrolórky mesta Tornaľa k návrhu rozpočtu mesta Tornaľa na
roky 2019 – 2021

Vývoj kapitálových príjmov:

			€
Rok	Rozpočet kapitál.príjmov	Skutočnosť plnenia kapitál.príjmov	% plnenia
2012	1 699 332	1 091 695	64,25
2013	6 038 307	674 421	11,17
2014	640 170	503 669	78,68
2015	339 000	56 788	16,75
2016	720 037	837 256	116,28
2017	1 206 520	1 359 526	112,68
2018	225 200	(odhad) 205 247	
2019	784 315		
2020	22 100		
2021	22 100		

Z vyššie uvedeného prehľadu plnenia kapitálových príjmov je evidentné, že v roku 2018 odhadovaná výška kapitálových príjmov predstavuje viac ako 205 tis. €. Je chvályhodné, že v roku 2019 sa prognózuje nárast kapitálových príjmov, pričom sa rozpočtuje vo výške 784 tis. €.

Čo sa týka návrhu rozpočtu na rok 2019 je zrejmé, že mesto kapitálové príjmy rozpočtuje v sume 784 315 € a že kapitálové výdavky rozpočtuje vo výške 1 756 501 €. Zo sumy 784 tis. € týchto príjmov sa rozpočtuje až 762 tis. € z externých zdrojov, čo je veľmi pozitívne (priamy pozitívny vplyv na zvyšovanie hodnoty aktív mesta). Pre mňa ako hlavnú kontrolórku je dôležité, že z týchto rozpočtovaných kapitálových príjmov predstavuje príjem z predaja vlastného majetku len 22 tis. €. Musím teda vyzdvihnúť skutočnosť, že z celkových kapitálových príjmov v roku 2019 predstavujú transfery zo ŠR a z prostriedkov EÚ viac ako

97 %!!!!

Získavanie kapitálových financií z externých zdrojov naďalej radí mesto v aktuálnom čase k úspešným samosprávam.

Príjmové finančné operácie

Rok	Rozpočet príjmových FO	Skutočnosť plnenia príjmových FO	% plnenia
2015	59 500	874 132	1 469,13
2016	10 000	1 188 708	11 887,08
2017	963 538	528 356	54,83
2018	422 000	(odhad) 665 684	
2019	748 000		
2020	35 000		
2021	0		

Výdavková časť

2. Vývoj výdavkovej časti rozpočtu za roky 2012 – 2021 (upravený rozpočet)

€

Rok	Rozpočet výdavkov celkom	Skutočnosť čerpania výdavkov	% plnenia
2012	7 060 578	6 123 550	86,73
2013	12 022 233	6 030 657	50,16
2014	6 522 219	6 082 283	93,25
2015	7 378 085	6 866 705	93,07
2016	8 775 654	8 028 177	91,48
2017	8 781 317	7 897 217	89,93
2018	8 013 774	(odhad) 7 446 321	
2019	9 390 000		
2020	8 472 765		
2021	9 053 700		

2.1 Vývoj bežných výdavkov

€

Rok	Rozpočet bež. výdavkov	Skutočnosť čerp.bežných výdavkov	% plnenia
2012	5 006 556	4 656 350	93,00
2013	5 347 532	5 069 636	94,80
2014	5 633 222	5 196 529	92,25
2015	6 056 401	5 628 709	92,94
2016	6 256 210	5 871 784	93,86
2017	6 295 285	5 904 573	93,79
2018	6 895 244	6 418 319	
2019	7 421 499		
2020	7 998 765		
2021	8 569 700		

Čo sa týka samotného vývoja výdavkovej časti rozpočtu, tento musím v prvom rade hodnotiť ako celok, ale aj vo vzájomných súvislostiach a zároveň aj z pohľadu elementárneho pokrytia nevyhnutných výdavkov mesta. Odhadovaná výška celkových výdavkov v roku 2018 (7 446 tis. €) je nižšia oproti skutočnosti roku 2017 o 451 tis. €. Na rok 2019 sa však navrhuje suma vo výške 9 390 tis. €, čo je oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018 viac o 1 944 tis. € !!

Vývoj bežných výdavkov na základe vyššie uvedeného prehľadu má prirodzený rastúci trend od roku 2012. Za rok 2018 sa odhaduje nárast oproti skutočnosti roku 2017 až o cca 514 tis. €, na rok 2019 sa navrhuje v rozpočte suma vyššia oproti odhadu na rok 2018 o cca 1 003 tis. €. Z návrhu rozpočtu vyplýva, že na základe bežných príjmov a bežných výdavkov na rok 2019 predstavuje prebytok bežného rozpočtu cca 436 tis. €, na rok 2020 je to 422 tis. € a na rok 2021 je to 469 tis. €. Z prognózy je zrejmé, že tzv. disponibilná výška prebytku bežného rozpočtu osciluje okolo približne rovnakej sumy. Je to dôležitý ukazovateľ toho, že disponibilné bežné príjmy na pokrytie neustále rastúcich bežných výdavkov nerastú v takých

intenciách, ako by to bolo potrebné. Ako som už aj v minulosti uviedla, predpokladám v budúcnosti nárast zložitosti rozpočtovania hlavne pri bežných výdavkoch z dôvodu neúmernosti resp. nerovnomernosti medzi rastom príjmov a výdavkov. Tieto fakty je potrebné brať do úvahy aj pri prognózovaní tvorby rezervy z dôvodu úzkeho manévrovacieho priestoru pre zvýšenie bežných príjmov na vykrytie nevyhnutných bežných výdavkov. Pre potvrdenie môjho názoru uvádzam tieto skutočnosti:

Nárast bežných príjmov v roku 2019 oproti odhadu roku 2018:	+	568 tis. €
Nárast bežných výdavkov v roku 2019 oproti odhadu roku 2018:	+	1 003 tis. €

Rovnako je potrebné brať do úvahy akumuláciu tvorby rezervného fondu. A to ešte nehovorím o tak potrebnej tvorbe rezervného fondu s viacročnou akumuláciou finančných prostriedkov (v zmysle návrhu rozpočtu na rok 2019 sa uvažuje s použitím rezervného fondu vo výške 420 tis. €).

V programe **Plánovanie, manažment a kontrola** sa uvažuje v roku 2019 s navýšením o 142 % oproti odhadovanej skutočnosti za rok 2018, pričom sa jedná len o bežné výdavky. Výška navrhovaného rozpočtu predstavuje sumu 38,5 tis. €. V podprograme Výkon funkcie primátora sa neuvažuje s navýšením, rozpočtuje sa suma 5 tis. €. S navýšením oproti odhadovanej skutočnosti sa uvažuje v podprograme Výkon funkcie prednostu (2 tis. €) , Regionálna, národná a medzinárodná spolupráca (8 tis. €), Daňová politika (5 tis. €), Kontrolná a audítorská činnosť (6 tis. €), Členstvo v samosprávnych organizáciách a združeníach (12,5 tis. €).

V rámci tohto programu sa kapitálové výdavky na rok 2019 nerozpočtujú.

V programe **Propagácia a marketing** sa rovnako uvažuje so zvýšením oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018 o cca 60 %, ale oproti schválenému rozpočtu na rok 2018 sa jedná o približne rovnakú sumu. V podprograme Propagácia a prezentácia mesta sa navrhuje suma 14,8 tis. € a na zabezpečenie vedenia Kroniky mesta sa rozpočtuje suma 200 €.

V rámci tohto programu sa kapitálové výdavky na rok 2019 nerozpočtujú.

V programe **Interné služby mesta** sa uvažuje so zvýšením o necelých 16% oproti odhadovanej skutočnosti, čo je v hodnotovom vyjadrení cca 40 tis. €. Rozpočtuje sa v podprograme Právne služby 15 tis. €, Zasadnutia orgánov mesta 44 tis. €, Hospodárska správa hnutelný majetok, poistenie 4 tis. €, Hospod.správa nehnuteľný majetok, poistenie 13 tis. €, Geometrické plány, znalecké posudky 5 tis. €, Prevádzka a údržba budov 191,5 tis. €, Vzdelávacie zamestnancov 5 tis. €, Archív a registratúra 0,5 tis. €, Autodoprava 13,5 tis. €.

V rámci tohto programu sa rozpočtu kapitálové výdavky vo výške 55 tis. €, z toho na prestavbu bývalej polikliniky pri HPP 35 tis. € a 20 tis. € na nákup pozemkov.

Čo sa týka programu **Služby občanom** sa uvažuje so zvýšením o cca 45% oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018, oproti schválenému rozpočtu v roku 2018 je to však približne na rovnakej úrovni.

Rozpočtuje sa v podprogramoch Organizácia občianskych obradov (7 tis. €), Činnosť matriky (23 tis. €), Evidencia obyvateľstva (2,5 tis.€), Verejné toalety – príspevok pre MsS (5 tis. €), Miestny rozhlas – príspevok pre MsS (6 tis. €), Časopis Tornaľa a okolie (7 tis. €), Voľby 2019 (16 tis. €), Evidencia stavieb a verejného priestranstva (1 tis. €). Výraznejšie zvýšenie je v podprograme Činnosť matriky a Voľby 2019, v ostatných podprogramoch je to približne na úrovni očakávanej skutočnosti roku 2018.

V rámci tohto programu sa v oblasti kapitálových výdavkov na rok 2019 rozpočtuje suma 266 tis. € v podprograme Rozvoj služieb občanom na vybudovanie varovného výstražného systému. Oproti odhadovanej skutočnosti oproti roku 2018 sa tieto kapitálové výdavky zvyšujú o cca 190 %, čo je mimoriadne pozitívne.

V programe **Bezpečnosť a právo** sa očakáva v roku 2019 viac ako 32 % - né zvýšenie oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018, oproti schválenému rozpočtu na rok 2018 je to na rovnakej úrovni (navrhuje sa 14 tis. €). Oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018 sa uvažuje so zvýšením v každom podprograme.

V rámci tohto programu sa kapitálové výdavky na rok 2019 nerozpočtujú.

V programe **Odpadové hospodárstvo** sa rozpočtuje oproti odhadovanej skutočnosti za rok 2018 zvýšenie o necelých 17,48 %, čo v hodnotovom vyjadrení predstavuje sumu 29 tis. €, pričom celkový rozpočet sa navrhuje vo výške 195 tis. €. Zvýšenie sa očakáva v každom podprograme, v podprograme Zvoz, odvoz, zneškodnenie kom.odpadu sa rozpočtuje 130 tis. €, v podprograme Zvoz, odvoz odpadu formou príspevku pre Mestské služby 50 tis. €, v podprograme Odvádzanie zrážkovej vody z verejného priestranstva 15 tis. €. Z prehľadu návrhu rozpočtu v tomto programe na roky 2019 až 2021 je zrejmé, že sa za 3 roky uvažuje s vynaložením výdavkov na likvidáciu nelegálnych skládok spolu 20 tis. €, (v roku 2016 sa už vynaložilo 72 tis. €, v roku 2017 to bolo 10 tis. €). Stále si myslím, že mesto by si vedelo určite predstaviť zmyslupnnejšie využitie verejných prostriedkov napriek tomu, že ide zákonnú povinnosť mesta.

V rámci tohto programu sa kapitálové výdavky na rok 2019 rozpočtujú vo výške 337 tis. € v rámci podprogramu Odpadové hospodárstvo na vybudovanie zberného dvora.

Program **Doprava** sa v podmienkach mesta nerozpočtuje.

V programe **Pozemné komunikácie** sa v časti bežných výdavkov uvažuje so sumou rovnajúcou sa očakávanému odhadu za rok 2018, a to vo výške 113 tis. €. V rokoch 2019 – 2021 sa neuvažuje v rámci podprogramu Obnova miestnych komunikácií s výdavkami. Na rok 2019 sa rozpočtuje 85 tis. € na správu a údržbu pozemných komunikácií a 28 tis. € na správu a údržbu verejných priestorov.

V rámci tohto programu sa v oblasti kapitálových výdavkov na rok 2019 rozpočtuje suma 230 tis. € v podprograme Rozvoj cestnej dopravy, z čoho 20 tis. € na rekonštrukciu námestia, 20 tis. € na rozšírenie parkovacích miest, 20 tis. € na cyklotrasu, 150 tis. € na individuálnu bytovú výstavbu (rozšírenie infraštruktúry), 20 tis. € na rekonštrukciu miestnych komunikácií.

V programe **Vzdelávanie** sa v roku 2019 (suma 4 792 tis. €) očakáva celkové zvýšenie bežných výdavkov o viac ako 587 tis. € oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje necelých 14 %. V podprograme Originálne kompetencie sa očakáva najvyššie zvýšenie, a to o sumu 402 tis. € (o necelých 28 %) vo výške 1 845 tis. € na rok 2019, na rok 2020 sa rozpočtuje suma 2 032 tis. €. Toto zvýšenie oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018 sa týka hlavne materskej školy (+ 114 tis.), školských jedální pri ZŠ (+ 146 tis. €), ŠKD (+ 58 tis. €), ZUŠ (+ 41 tis. €), CVČ (+ 25 tis. €). Zvýšenie sa očakáva aj v prípade prenesených kompetencií a to cca o 178 tis. €, školský úrad o 9 tis. €.

V rámci tohto programu sa v oblasti kapitálových výdavkov na rok 2019 rozpočtuje suma 67 tis. € v podprograme Rozvoj školských zariadení, kde sa jedná o rekonštrukciu MŠ na ul.

Školskej, z čoho najväčšia suma (40 tis. €) sa rozpočtuje na zníženie energetickej náročnosti materskej školy.

V programe **Kultúra** sa uvažuje zvýšením bežných výdavkov o cca 12 %, a to o sumu 15 tis. € v roku 2019 oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018. V podprograme podpora kultúrnych podujatí sa uvažuje so zvýšením o 11 tis. €, v podprograme príspevok pre MsKS sa uvažuje so zvýšením o 7 400 € (návrh na rok 2019 je 128 tis. €). Výška dotácií poskytnutých v zmysle VZN č. 6/2015 o poskytovaní dotácií s rozpočtuje na rok 2019 vo výške 4 tis. € (jedná sa o dotácie pre tzv. cudzie organizácie).

V rámci tohto programu sa kapitálové výdavky na rok 2019 rozpočtujú vo výške až 285 tis. €, v podprograme Rozvoj kultúrnych zariadení na zvyšovanie energetickej účinnosti kultúrneho domu (odhadovaná skutočnosť za rok 2018 na tieto už vynaložené výdavky predstavuje cca 94 tis. €).

V programe **Šport** výška prognózovaných bežných výdavkov na rok 2019 je rozpočtovaná s miernym zvýšením oproti odhadu skutočnosti za rok 2018 o 3,5 tis. € (návrh na rok 2019 je 90 tis. €). Výška týchto bežných výdavkov je rozpočtovaná na základe VZN č. 6/2015 o poskytovaní dotácií podľa § 7 ods. 4 zákona č. 584/2004 Z.z. v z.n.p. (teda sa nejedná o právnické osoby založené alebo zriadené mestom resp. mestské organizácie, ale o tzv. cudzie organizácie vo výške 30 tis. €) a ešte vo výške 60 tis. € formou príspevku pre MsS na prevádzku plážového kúpaliska.

V rámci tohto programu sa v oblasti kapitálových výdavkov na rok 2019 rozpočtuje celková suma 308 tis. € na rozvoj športových zariadení, a to na prestavbu plážového kúpaliska. Ďalšie finančné prostriedky sú rozpočtované na roky 2020 a 2021 každoročne vo výške 100 tis. €.

V rámci programu **Prostredie pre život** sa uvažuje celkovo v rámci bežných výdavkov so zvýšením v roku 2019 oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018 o cca 11 % (návrh na rok 2019 je 143 tis. €). Na rok 2018 sa rozpočtuje v podprogramoch Verejné osvetlenie 37 tis. €, manažment ochrany životného prostredia 8,4 tis. €, Stavebný úrad – spoločná úradovňa 27,6 tis. €, Verejná zeleň – príspevok pre Mestské služby 46 tis. €. Dopravné značenia 3 tis. €, Detské ihriská a športoviská 15 tis. €, lavičky a odpadkové koše – príspevok pre Mestské služby 6 tis. €.

V rámci tohto programu sa v oblasti kapitálových výdavkov rozpočtuje v podprograme Rozvoj životného prostredia 40 tis. €, pričom z tejto sumy sa rozpočtuje 22,5 tis. € na revitalizáciu sídliska Stred a na verejné osvetlenie prechodov pre chodcov suma 17,5 tis. €.

V programe **Bývanie** sa v časti bežných výdavkov na rok 2019 navrhuje rozpočet v porovnaní s odhadovanou skutočnosťou roku 2018 zvýšený o viac ako 39 %, pričom výška návrhu rozpočtu na rok 2019 podprograme Bytové a nebytové priestory v obytných domoch je 74,5 tis. €. Odhadovaná skutočnosť na bývanie a občiansku vybavenosť na výdavky v roku 2018 je vo výške približne 53,5 tis. €, teda na rok 2019 ide o zvýšenie až o 21 tis.€. V rámci Bývania a občianskej vybavenosti sa navrhuje na prevádzkové náklady 67 500 € a na príspevok pre Mestské služby na opravy v tomto podprograme 7 tis. €. Je potrebné uviesť, že po vykonaní kontroly sa v roku 2017 zmenil systém účtovania nákladov resp. výdavkov v tomto programe, presnejšie uviedol sa do súladu so zákonom. V predchádzajúcich rokoch sa príjem od správcu bytov účtoval znížený o vynaložené výdavky, teda výdavky neboli vykázané vo svojej skutočnosti a z uvedeného dôvodu je teraz zrejماً výška výdavkov zabezpečovaná prostredníctvom správcu bytov. Uvádzam to z dôvodu, že pri porovnávaní

skutočných výdavkov v rozpočte v roku 2016 s nasledujúcimi rokmi je evidentný vysoký nárast, ktorý však práve z vyššie uvedeného dôvodu nie je reálny. Na rutinnú a štandardnú údržbu sa prognózuje na rok 2019 suma 20 tis. €, na energie, vodu a komunikácie 26,5 tis. €, na materiál 1 tis. €, na služby 20 tis. €.

Ak porovnáam za rok 2018 celkovú odhadovanú výšku príjmov za byty (cca 70 tis. €) a celkovú odhadovanú výšku výdavkov na byty zo strany mesta cca 67,5 tis. € (bežné 53,5 tis. € + 2 tis. € (deratiz.), kapitálové 12 tis. €) je zrejme, že čistý výnos v odhadovanej výške 2,5 tis. € je v podstate nepatrný. Ale veľmi kvitujem skutočnosť, že oproti predchádzajúcemu obdobiu nastal obrat, kedy príjmy nepokrývali výdavky o viac ako 10 tis. €. Pohľadávky pritom k 31.10.2018 za nájomné byty predstavujú sumu **76 518,39 €** (oproti rovnakému obdobiu je to mimoriadne pozoruhodný pokles, nakoľko vtedy to bola suma 83 046,57 €) a sú naďalej vysoké.

V rámci tohto programu v oblasti kapitálových výdavkov sa na rok 2019 rozpočtuje suma 8 tis. € v podprograme Rozvoj bývania na rekonštrukciu nájomných bytových domov.

V programe **Sociálne služby** sa v časti bežných výdavkoch uvažuje na rok 2019 so zvýšením o sumu 16 380 tis. € oproti odhadovanej skutočnosti za rok 2018, čo predstavuje zvýšenie približne o 6 %. O znížení sa uvažuje jedine v podprograme Klub dôchodcov, vo všetkých ostatných podprogramoch sa uvažuje so zvýšením. Pristavila by som sa pri podprograme Sociálne dávky – inštitút osobitného príjemcu, kde sa uvažuje so zvýšením o 20 tis. € oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018, čo však je ťažko predvídateľné z dôvodu prístupu k tomuto inštitútu zo strany úradu práce. Napriek tomu, že inštitút osobitného príjemcu si predstavuje vysoké pracovné zaťaženie konkrétnych zamestnancov, mesto sa však snaží tento inštitút aj naďalej využívať, nakoľko prináša pozitívum na opačnej príjmovej časti rozpočtu mesta.

V rámci tohto programu sa kapitálové výdavky na rok 2019 nerozpočtujú.

V rámci programu **Podporná činnosť** sa v časti bežných výdavkov uvažuje na rok 2019 oproti odhadovanej skutočnosti roku 2018 celkovo so zvýšením o cca 236 tis. € (návrh na rok 2019 je 1 153 000 €), pričom toto zvýšenie v percentuálnom vyjadrení je vo výške takmer 26%. Zvýšenie sa týka hlavne podprogramu Podporná činnosť – správa obce o 232 €, kde sa odzrkadľuje aj legislatívna zmena týkajúca sa zvyšovania plátov vo verejnej správe. V podprograme Splácanie úrokov z úveru sa rozpočtuje na rok 2019 suma 40 tis. €, pričom na rok 2018 sa rozpočtovala suma 60 tis. €. V podprograme Bankové a iné poplatky sa výdavky na rok 2019 rozpočtujú v rovnakej výške (9 tis. €) ako na rok 2018. Z rozpočtu je zrejмый trend poklesu platenia bankových úrokov, v roku 2016 to bolo 82 tis. €, v roku 2017 to bolo 70 tis. € a na rok 2018 sa odhaduje 37 tis. €.

V rámci tohto programu sa v oblasti kapitálových výdavkov na rok 2019 rozpočtuje celková suma 160 tis. €, z toho na zníženie energetickej náročnosti budovy MsÚ 150 tis. € a na usporiadanie vlastníckych vzťahov 10 tis. €.

Rozpočtové organizácie

Prehľad vývoja bežných výdavkov: materské školy, Základná umelecká škola, Centrum voľného času, Školské jedálne pri ZŠ, Školské kluby detí

Subjekt	2017	2018 (odhad)	2019	%	+ - 2018/2019
MŠ spolu	507 598	615 000	742 230	120,69	+ 127 230
ZUŠ	159 805	175 000	216 269	123,58	+ 41 269
CVČ	107 914	113 000	138 000	122,12	+ 25 000
ŠJ pri ZŠ	138 193	335 150	461 200	137,61	+ 126 050
ŠKD	200 028	203 800	261 500	128,31	+ 57 700

Z prehľadu je zrejmé, že v prípade materskej školy a školskej jedálne pri ZŠ z pohľadu rokov 2017 a 2018 svoju rolu zohrala aj zmena metodiky výkazníctva a rozpočtovníctva od 1.1.2018. Reálne môžeme v takomto číselnom vyjadrení porovnávať roky 2018 a 2019, kde pri zostavení rozpočtu na rok 2019 taktiež zohrala svoju rolu zmena legislatívy (napr. úprava platov).

Príspevkové organizácie

Prehľad vývoja príspevkov z rozpočtu mesta na bežné a kapitálové výdavky: Mestské služby mesta, Mestské kultúrne stredisko Mihály Tompu v Tornali – Tornaljai Tompa Mihály Városi Művelődési Központ

Mestské služby mesta

€

	2017	2018 (odhad)	2019	%	+ - 2018/2019
Bežné	290 000	384 000	366 000	95,31	- 18 000
Kapitálové	43 369	75 871	0		nevyhodn.

Pozn. Za rok 2016 príspevok na bežné výdavky bol vo výške 264 000 €.

Mestské kultúrne stredisko

€

	2017	2018 (odhad)	2019	%	+ - 2018/2019
Bežné	109 600	117 000	128 000	109,40	+ 11 000
Kapitálové	7 200	0	0		nevyhodn.

Pozn. za rok 2016 príspevok na bežné výdavky bol vo výške 86 386 €.

Z prehľadu je zrejmá neustále sa zvyšujúca náročnosť dofinancovania jednotlivých rozpočtových a príspevkových organizácií.

Pozn. Kapitálové výdavky na rok 2019 sa v prípade príspevkových organizácií nachádzajú v príslušnom programe rozpočtu mesta.

2.2 Vývoj kapitálových výdavkov

€			
Rok	Rozpočet kapitál. výdavkov	Skutočnosť čerp. kapitál.výdavkov	% plnenia
2012	1 302 622	718 963	51,00
2013	6 561 289	847 609	12,92
2014	725 997	724 075	99,74
2015	1 204 184	1 122 654	93,23
2016	1 660 404	1 276 017	76,85
2017	1 141 092	588 177	51,55
2018	935 865	(odhad) 817 812	
2019	1 756 501		
2020	262 000		
2021	307 000		

Výška odhadovaných kapitálových výdavkov za rok 2018 predstavuje sumu 818 tis. €. Na rok 2019 sa rozpočtuje suma 1 757 tis. € na rozvoj mesta, kde podstatnú časť týchto výdavkov tvoria kapitálové výdavky na vybudovanie a zriadenie zberného dvora v sume 337 tis. €, na prestavbu plážového kúpaliska Morské oko v sume cca 308 tis. €, na zvýšenie energetickej účinnosti budovy MsKS M. Tompu v sume 285 tis. €, na vybudovanie varovného a výstražného systému 266 tis. € na zníženie energetickej náročnosti budovy MsÚ 150 tis. €. Z rozpočtu kapitálových výdavkov je zrejmé, že enormná časť prostriedkov je potrebná len na udržiavanie resp. rekonštrukciu existujúcich aktív, ale napriek tomu sa uvažuje aj s novými investíciami. Pritom aj investície do nových investičných prvkov v hodnotovom vyjadrení sú približne na úrovni 900 tis.

Z rozpočtu kapitálových výdavkov je zrejmé, že v roku 2019 sa neuvažuje s jedným mimoriadne vysoko finančne nákladným projektom, ale je snaha o realizovanie viac menších aj väčších projektov. Z tohto pohľadu vidím rozpočet ako proinvestičný.

Výdavkové finančné operácie

Rok	Rozpočet výdavkových FO	Skutočnosť plnenia výdavk. FO	% plnenia
2015	109 000	115 342	105,82
2016	157 400	880 376	559,32
2017	1 344 940	1 404 467	104,43
2018	182 665	210 190	
2019	212 000		
2020	212 000		
2021	177 000		

V roku 2019 sú výdavkové finančné operácie determinované hlavne splácaním istiny z úveru (177 tis. €) a finančnou výpomocou v rámci verejnej správy (35 tis. €).

E. DOPLŇUJÚCE INFORMACIE

Projekt RIS.SAM

S účinnosťou od 01.01.2014 sú obce povinné poskytovať MF SR potrebné údaje o svojom hospodárení na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy, návrhu štátneho záverečného účtu a návrhu súhrnnej výročnej správy SR. Tieto údaje poskytujú obce prostredníctvom rozpočtového informačného systému pre samosprávu RIS.SAM v správe MF. Tieto povinnosti obce sú riešené v § 12 ods. 4 a § 21d zákona č. 583/2004 Z.z.

V tejto súvislosti považujem za dôležité upriamiť pozornosť na § 14 ods. 3 Zmeny rozpočtu a rozpočtové opatrenia zákona č. 583/2004 Z.z. v zmysle ktorého po termíne 31.august príslušného roka je možné vykonávať len také zmeny rozpočtu, ktorými sa nezvýši schodok rozpočtu obce. V tomto kontexte je potrebné spomenúť aj Európsky systém účtov ESA 2010, ktorý slúži pre systematický a detailný popis ekonomiky resp. výsledku hospodárenia obce prostredníctvom kalkulačky na výpočet výsledku hospodárenia v metodike ESA 2010 (predtým ESA 95, vykonávame mesačne). Manuál ESA 2010 bol uverejnený v Úradnom vestníku ako príloha A k Nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 a prílohu B tohto nariadenia tvorí Program zasielania údajov ESA 2010.

Štruktúra ESA 2010 je konzistentná s celosvetovými usmerneniami o národnom účtovníctve stanovenými v metodike pre systém národných účtov 2008 (SNA 2008), s výnimkou určitých rozdielov v prezentácii a vysokého stupňa presnosti niektorých pojmov ESA 2010, ktoré sa používajú na špecifické účely EÚ.

Stanovisko k stavu a vývoju dlhu mesta, k záväzkom po lehote splatnosti

Národná rada SR sa dňa 8.decembra 2011 uzniesla na ústavnom zákone č. 493/2011 o rozpočtovej zodpovednosti. Ústavný zákon nadobudol účinnosť 1.marca 2012 s výnimkou ustanovení Čl. 6 ods.3 a 4, ktoré nadobudli účinnosť 1.januára 2015.

V zmysle Čl. 6 ods. 3 citovaného ústavného zákona ak celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku dosiahne 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a viac, obec alebo vyšší územný celok sú povinní zaplatiť pokutu, ktorú ukladá ministerstvo financií, a to vo výške 5 % z rozdielu medzi celkovou sumou dlhu a 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Povinnosť uplatňovať ustanovenie odseku 3 sa neuplatní počas 24 mesiacov počnúc prvým dňom nasledujúcim po dni, v ktorom sa uskutočnilo ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva alebo zastupiteľstva vyššieho územného celku, ak nebola vo voľbách ako nový starosta, nový primátor alebo nový predseda územného celku zvolená tá istá osoba, ako v predchádzajúcom volebnom období.

V nadväznosti na tento ústavný zákon bol novelizovaný zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1.1.2014, ale niektoré články nadobudli účinnosť 1.1.2015 resp. 1.1.2017. Novelou sa okrem iného sprísnilo pravidlá používania návratných zdrojov financovania, podmienky zadlžovania obcí a zaviedli sa nové povinnosti pre hlavného kontrolóra. Hlavný kontrolór je od 01.01.2015 povinný sledovať počas rozpočtového roka stav a vývoj dlhu, pričom už **dosiahnutie hranice celkového dlhu**

50 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka je povinný bezodkladne oznámiť ministerstvu financií.

Čo sa týka celkovej sumy dlhu mesta k **31.10.2018**, jej výška je nasledovná:

1. Výška úveru OTP Banka,a.s. 1 :	1 256 416,82	€
2. OTP Banka a.s. 2 :	705 869,59	€
Spolu 1 + 2 =	1 962 286,41	€
3. Výška úveru ŠFRB:	148 990,37	€
Spolu 1 až 3 :	2 111 276,78	€

Výška úveru, ktorá sa započítava do celkového dlhu: 1 962 286,41 €

(Úvery zo ŠFRB a záväzky z predfinancovania projektov EÚ sa podľa § 17 zákona č. 583/2004 Z.z. do celkovej sumy dlhu obce nezapočítavajú).

Pri výške bežných príjmov vrátane rozpočtových organizácií za rok 2017 v sume 6 751 477 € predstavuje výška dlhu **29,06 % k 31.10.2018** (bez úveru ŠFRB).

Odhadovaná výška istiny úveru k 31.12.2018: 1 938 114,41 € (OTP Banka, a.s.)

Odhadovaná výška dlhu k 31.12.2018 : 28,71 %

Pri očakávanej (odhadovanej) skutočnosti bežných príjmov vrátane RO k 31.12.2018 vo výške 7 289 342 € by odhadovaná **úverová zaťaženosť k 01.01.2019** (pri výške zostatku úveru 1 938 114,41 €) **predstavovala 26,59 %**, čo je v podstate výraznejší pokles pod hranicu 30% a je to skutočne pozitívne.

Výpočet splátok návratných zdrojov financovania podľa § 17 ods. 6 písm. b) zákona č. 583/2004 Z.z.:

Výška BP predch. roka (2017) : 6 751 477 €

Výška grantov a transferov v roku 2017 : 3 110 456 €

Základňa pre výpočet: 6 751 477 – 3 110 456 = 3 641 021 €

Výška istiny a úrokov zaplatených v roku 2018 (odhad) – istina zo všetkých úverov, úroky zo všetkých úverov, bank.p poplatky (148 420 - istina) + (37 000 + 4 500 = úroky) = 189 920

Pomer BP predchádz.roka (znížené o granty a transfery) a splátok vrátane úrokov:

$189\,920 / 3\,641\,021 \times 100 = 5,22 \% < 25\% \text{ (odhad)}$

Z vyššie uvedeného prepočtu je zrejmé, že úverová zaťaženosť resp. celkový dlh mesta postupne klesá, avšak napriek tomu je ešte tento dlh stále pomerne vysoký. Tento pokles dlhu mesta nie je spôsobený len pravidelným splácaním úveru (čo je menšia miera), ale vo väčšej miere tento pozitívny trend ovplyvňuje nárast výšky bežných príjmov . Chceme ešte uviesť , že odhadovaný nárast bežných príjmov vrátane RO v roku 2018 oproti skutočnosti roku 2017 predstavuje približne 538 tis. € .

Na základe platného znenia § 17 zákona č.583/2004 Z.z. , **už pri dosiahnutí výšky 50 % úverovej zaťažnosti vzniká starostovi obce povinnosť predložiť** obecnému zastupiteľstvu

informáciu s návrhom opatrení do 15 dní od zistenia tejto skutočnosti a do 7 dní od predloženia tejto informácie zastupiteľstvu túto skutočnosť oznámiť písomne ministerstvu financií. Obecnému zastupiteľstvu zase vzniká povinnosť do 15 dní od predloženia informácie to prerokovať.

V nadväznosti na vyššie uvedené zákonné povinnosti a výšku úverovej zaťažnosti mesta chcem poznamenať, že z dôvodu zvýšenia bežných príjmov odhadovaných za rok 2018 výrazne klesne percentuálna výška dlhu mesta, čo sa však netýka samotnej výšky úverov z OTP, tie sa znižujú svojou postupnosťou formou splátok vo výške 145 032 € ročne (úver ŠFRB znížený v roku 2018 sumou 3 388,31 €). Môžem však konštatovať, že čo sa týka zostatku istiny úverov v OTP Banke, tak tieto v priebehu tohto roka **klesli pod hranicu 2 mil. €!!!!** Mesto už v predchádzajúcich obdobiach vystúpilo z tzv. rizikového pásma úverovej zaťažnosti, táto zaťažnosť je pod 30 % naďalej klesá. Hlavným kľúčom k znižovaniu úverovej zaťažnosti mesta naďalej zostáva vzájomný súbeh zvyšovania bežných príjmov a pravidelné splácanie istiny z úverov.

Zo svojho pohľadu verím, že zostavenie vyrovnaného rozpočtu nebude viesť ku snahe nevytvoriť za rok 2019 adekvátny prebytok. Na rok 2018 bol taktiež zostavený vyrovnaný rozpočet, napriek tomu očakávam celkový prebytok cca 700 tis. €. Osobne by som samozrejme rada videla prebytkový rozpočet hlavne z pohľadu zabezpečenia (naakumulovania) dostatku zdrojov na financovanie resp. spolufinancovanie rozvojových projektov.

Vynikajúcim externým zdrojom finančných prostriedkov sú prostriedky získané z úspešných projektov na báze európskych fondov, ďalej prostriedky získané zo štátneho rozpočtu a preto je dôležité naplniť rozpočet príjmov v roku 2019 hlavne z takýchto prostriedkov. Pri existujúcej úverovej zaťažnosti je prvoradá zabezpečiť rozvoj mesta práve z takýchto prostriedkov a v druhom rade z vlastných prostriedkov a chcem veriť, že sa to aj podarí. Napriek návrhu vyrovnaného rozpočtu vidím cestu v úspešnom využívaní externých zdrojov pri vytváraní finančných rezerv resp. prebytku, ktorý je nevyhnutný pre nasledujúce roky. Napríklad účasť v úspešných projektoch je podmienená dostatočnou disponibilnou finančnou rezervou.

Naďalej **dávam do pozornosti** zohľadnenie výšky dlhu pri každom strategickom rozhodnutí vo väzbe na výdavkovú časť rozpočtu aj preto, že výška resp. miera zvyšovania bežných príjmov bude v určitom období ohraničená možnosťami! V súčasnosti je tento nárast krytý hlavne podielovými daňami.

Čo sa týka percentuálneho vyčíslenia celkovej **výšky záväzkov po lehote splatnosti** v pomere k skutočným bežným príjmom predchádzajúceho rozpočtového roka môžem skonštatovať, že čo sa týka schopnosti uhrádzať svoje záväzky v lehote, mesto svoje rozpočtované záväzky vie uhrádzať bezproblémovo, mesto je dlhodobo solventné (výpočet podľa § 19 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z.z.). **Záväzky po lehote splatnosti k 31.10.2018 sú nulové.**

Prehľad vývoja záväzkov a dlhu mesta

Rok	Záväzky celkom (FIN 6-04) v Eur	Bankové úvery v Eur	Záväzky z dodávateľ. faktúr v Eur	Záväzky po lehote splatnosti v Eur	Záväzky po lehote splatnosti z BP p.r.r. v %	Celkový dlh v %
2010	3 951 914	2 498 264	1 451 895	910 520	20,72	56,86
2011	4 204 482	3 106 674	963 171	510 090	11,72	57,48
2012	3 784 377	2 650 946	989 218	204 725	4,35	55,05
2013	2 968 340	2 635 141	176 339	20 358	0,42	53,29
2014	2 851 828	2 474 622	78 395	2 451	0,04	43,10
2015	3 410 333	3 074 849	54 874	0	0	40,15
2016	3 737 396	3 284 892	165 018	0	0	32,74
2017	2 379 807	2 083 146	27 744	0	0	30,96

Záväzky po lehote splatnosti k 31.10.2018: 0 EUR

Celkový dlh k 31.10.2018: 29,06%

Stanovisko k vývoju a k výške pohľadávok mesta

Z nižšie uvedeného prehľadu vývoja výšky pohľadávok k 30.09.2018 je zrejmé, že mesto po vytvorení opravných položiek, ktorých vymoženie je pochybné resp. nemožné, môže počítať približne s pohľadávkami vo výške 159 789 €, čo predstavuje len 38 % z celkovej výšky pohľadávok, a to nie je veľmi priaznivé číslo. Predpokladám však, že zvýšenie výšky pohľadávok je len prechodný stav a dôjde k náprave. Opakovane dávam do pozornosti, že pohľadávky predstavujú majetok mesta a treba s nimi aj tak nakladať. Znova pripomínam rokmi overenú skutočnosť, že čím sú pohľadávky staršie, tým je vyššie riziko ich vymoženia a rovnako riziko ich premlčania. Ak má byť práca s pohľadávkami efektívna, musí byť v prvom rade promptná v aktuálnom čase a priestore.

Opakovane **odporúčam** maximálne sústredenie sa na efektívne vymáhanie pohľadávok a rovnako odporúčam vyvinúť maximálne úsilie pri práci s pohľadávkami s cieľom zabrániť reťazeniu nových vznikajúcich nedoplatkov resp. nárastu pohľadávok a tým sa aktívne podieľať na naplnení rozpočtovaných príjmov v roku 2019. **Z pohľadu rozpočtu je to cesta k zabezpečeniu ďalších zdrojov pre financovanie rozvoja mesta**

Prehľad vývoja výšky krátkodobých pohľadávok

Rok	Pohľadávky v Eur	Pohľadávky netto v Eur
2010	1 310 030	845 341
2011	456 418	348 381
2012	397 250	160 873
2013	401 849	148 033
2014	422 117	161 978
2015	395 722	128 926
2016	374 379	106 497
2017	354 448	92 483
K 30.9. 2018	420 529	159 789

F. PROGRAMOVÝ ROZPOČET

V súlade s § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (to neplatí, ak obecné zastupiteľstvo obce s počtom obyvateľov do 2 000 rozhodne o neuplatňovaní programu obce).

Ukladá teda samosprávam, počnúc rozpočtom na rok 2009, uplatňovať moderné metódy tvorby rozpočtu a nové nástroje rozpočtového procesu zamerané na plnenie stanovených cieľov s dôrazom na efektívne, hospodárne, účelné a účinné vynakladanie finančných zdrojov, ktoré má mesto k dispozícii, tzv. programové rozpočtovanie.

Programový rozpočet je systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a zapracovanie rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania finančných prostriedkov.

Súčasťou návrhu rozpočtu je návrh príjmovej časti rozpočtu na roky 2019 až 2021 a návrh výdavkovej časti rozpočtu v programovom členení na roky 2019 až 2021.

Na schválenie sa predkladá 15 programov, program doprava sa nerozpočtuje, avšak z dôvodu nadväznosti na predchádzajúce roky sa v programovom rozpočte uvádza.

Informačná hodnota tohto dokumentu umožňuje plánovanie výdavkov v strednodobom časovom horizonte s možnosťou konfrontovať plány mesta so skutočnosťou a monitorovať ich plnenie.

G. ZHRNUTIE

Návrh rozpočtu mesta Tornaľa vrátane programového rozpočtu na rok **2019** a návrh rozpočtu mesta vrátane programového rozpočtu na roky 2020 - 2021 je **spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi** - zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vyhláška Štatistického úradu SR č. 257/2014, ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy. Samotné zostavenie a spracovanie rozpočtu **po odbornej stránke hodnotím veľmi pozitívne**.

Návrh rozpočtu okrem iného zohľadňuje ustanovenia zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Návrh rozpočtu zohľadňuje aj interné predpisy mesta a všeobecne záväzné nariadenia mesta.

Rozpočet vidím z môjho pohľadu ako reálny, vybilancovaný a proinvestičný.

Z podrobnej analýzy filozofie tvorby a zabezpečovania výkonu rozpočtu je zrejmé, že hlavne pri tvorbe príjmovej časti bežného rozpočtu bola použitá **zásada opatrnosti a veľmi podrobná analýza relevantných skutočností pri prognózovaní, čo hodnotím pozitívne**. Pri kapitálovom rozpočte vidím vo veľkej miere aj uplatnenie zásady významnosti informácií, ale **hlavne filozofiu priorít**.

V prípade rozpočtovania kapitálových výdavkov je zrejmé zameranie sa na **väčší počet projektov** s rôznymi požiadavkami na finančné krytie. Žiaľ musím konštatovať aj to, že stav aktív mesta ešte stále vyžaduje vysoké investície do časti tzv. udržiavacej štruktúry rozpočtu.

Z rozpočtu je rovnako zrejma aj snaha o zostavenie objektívne udržateľného rozpočtu, dofinancovaného, ale zároveň aj rozvojového, nakoľko náklady na obsluhu mesta rastú.

Veľmi dôležitá je aj tá skutočnosť, že mesto v rozpočte neuvažuje s prijatím žiadneho bankového úveru, ale všetky svoje aktivity a projekty sa snaží vykryť z vlastných zdrojov alebo externých zdrojov formou nenávratných finančných pomoci.

Dôsledné vykrytie všetkých výdavkov v rozpočte je zárukou dobrého hospodárenia, čo mesto radí medzi spoľahlivých a solventných partnerov vo vzťahu k dodávateľom.

Zároveň však chcem opakovane apelovať na tvorbu finančnej rezervy mesta v nasledujúcich rokoch z dôvodu vytvorenia odstránenia úplnej závislosti mesta od finančnej inštitúcie (banky) pre zabezpečenie potrebnej likvidity. To, že vytváranie dostatočnej finančnej rezervy je nesmierne dôležité, ukazuje aj „zapojenie rezervného fondu“ v návrhu rozpočtu na rok 2019, hlavne ak sa jedná o rozvoj investičnej aktivity (zatiaľ 420 tis. €).

Dobrý rozpočet je základom zabezpečenia hospodárnosti v meste, ale k tomu je **nevyhnutné zabezpečiť dôsledné dodržiavanie rozpočtovej disciplíny zo strany všetkých subjektov napojených na tento rozpočet**.

Pripomínam aj nevyhnutnosť hľadania všetkých možností potrebných k venovaniu dostatočnej pozornosti bežným výdavkom z dôvodu, že bežné výdavky sa každoročne zvyšujú a ich krytie nie je priamo úmerné nárastu bežných príjmov. Tu dávam do pozornosti už teraz, že v roku 2020 to z dôvodu legislatívnych vplyvov dôjde k zvýšeným požiadavkám v programe Podporná činnosť.

Je zrejmé, že možnosti mesta dosahovať oveľa vyššie príjmy napr. z daní, prenájmov sú už veľmi oklieštené, zvyšovanie podielových daní je ovplyvňované klesajúcim počtom obyvateľov. K zabezpečeniu všetkých úloh mesta je možné pristupovať aj racionalizáciou výdavkov, alebo zvyšovaním príjmov formou nových zdrojov bežných príjmov resp. ich kombináciou. Zohľadnenie všetkých týchto skutočností zostáva naďalej kľúčovou úlohou v strednodobom horizonte k udržiavaniu finančnej stability mesta, k čomu je nevyhnutné mať na zreteli **vždy základnú filozofiu priorít a základnú úlohu obce pri výkone samosprávy**.

H. Z Á V E R

Na základe môjho odborného stanoviska a skutočností v ňom uvedených **odporúčam Mestskému zastupiteľstvu v Tornaľi :**

Návrh rozpočtu mesta Tornaľa na rok 2019 vrátane programového rozpočtu na rok 2019 schváliť

a

návrh rozpočtu mesta Tornaľa vrátane programového rozpočtu na roky 2020 – 2021 zobrať na vedomie.

Ing. Erika Gyórfiová
hlavná kontrolórka mesta